

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Lyrik og prosa

Citation: Jacobsen, J. P.: "Lyrik og prosa", i Jacobsen, J. P.: *Lyrik og prosa*, udg. af Jørn Erslev Andersen ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 261. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacobjp08val-shoot-idm139992588939312.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Lyrik og prosa

Dagbogsoptegnelser

Dele af optegnelserne har været optrykt i *Digte og Udkast* (1886, 2. udv. udg. 1900), udg. af Edv. Brandes og Vilh. Møller. Morten Borup supplerer i SV III med materiale fra Håndskriftafdelingen på Det Kongelige Bibliotek. Borups udgave udgør her tekstforlægget.

9

Idræt: gerning. - *Edda*: den ældre Edda er en samling af oldnordiske gude- og helte-digte; den yngre Edda er bl.a. en fremstilling af den nord. gudelære af Snorri Sturluson (ca. 1200). - *Kjære Ven*: uvist om en bestemt modtager er tilsigtet.

10

de Svage i Aanden: Matth. 5,3. - *synes (...) være*: den rom. digter Publilius Syrus (o. 50 f.Kr.) har i *Sententiae* formen: »Det betyder intet, hvad du synes at være, men hvad du er«. Siden brugt i forsk. former; den preuss. konge Frederik 2. (1740-1786) havde valgsproget »Esse non videri«, lat. »Være, ikke synes«.

11

Man skylder (...): »Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette«: indskrift på den da. sprogforsker Rasmus Rasks (1787-1832) gravsten på Assistens Kirkegård; skal være anført af ham i hans afslag på en tilbudt stilling som bibliotekar i Edinburgh. - *Un ballo in maschera*: i foråret 1867 gav et ital. operaselskab forestillinger på Casino, bl.a. d. 21.5. Verdis opera *Maskeballet* (1859). - *Signora Benati* (Bennati): sang pagen Oscars parti. - *Signor Padilla*: sang Renatos parti. - *Examen Artium*: JPJs studentereksamen. - *Zwanzig Jahre (...)*: ty. »Tyve år og endnu intet gjort for uddeligheden«; fra Friedrich Schillers (1759-1805) drama *Don Carlos* (1787, da. 1830), 2. akt, 2. scene.

12

polygamiskt: med flere partnere. - *Nur durch Leiden (...)*: ty. kun gennem lidelse bliver mennesket til menneske. Ej lokaliseret. - *H. Heine*: Heinrich H. (1797-1856), ty. forfatter med rødder i romantikken. - »*Intet sundt Menneske (...)*: ej identificeret. - *Per Gynt*: den no. digter Henrik 262 Ibsens (1828-1906) drama *Peer Gynt* (1867). - *Krojsos*: *Kroisos, Lydiens sidste Konge* (1864), anonymt udg. drama af Alfred Flinch (1840-1910). - *den lille Ritornelle*: fra Emil Aarestrups (1800-1856) *Digte* (1838).

13

Kjøbenhavn ved Dag: stykke med undertitlen »komisk Livsbillede i 6 Tableauer med Sange, Kor og Dands« af Daniel Hansen, direktør for Vesterbros Teater. - *Østergade og Vestergade*: komedie (1828) af Thomas Overskou (1798-1873). - *bruge det Pund (...)*: Luk. 19, 11-27.

14

Tøj: vås. - det er dejligt (...) *Land*: JPJs digt »I Drømmenes Land« fra *Hervert Sperring* (se s. 35). - *Phantastiske Fortællinger af Edgar Poe*: den amer. digter E. Allan Poes (1809-1849) fortællinger oversat af Robert Watt (1867). - *o husker du Moder (...)*: JPJs digt »Til min Moder« fra *Hervert Sperring* (se s. 27).

15

Fru Michelsen (...): Fru Michelsen er JPJs barndomsveninde Annas mor, Emma hendes anden datter; M.N. Nielsen: JPJs »botaniske« ven fra Refs ved Thisted; *Olaf Møller*: ej identificeret; måske den da. forfatter Olaf J.I. Møller (f 1850). - Emanuel *Fraenckel* (læge, 1849-1918): også en ven; *Chr. Gamborg*: JPJs ven og skolekammerat fra Thisted - *Fru Christensen (...)* *Fru David (...)* *Vixen*: ej identificeret. - *Ellen*: ungdomsdigt af JPJ (se s. 59). - *Körner*, Theodor K. (1791-1813): ty. frihedshelt og digter, omkommet i slaget ved Gadebusch. - *Don Carlos (...)*: se n.ts. 11. - *Skiddenstræde*: ældre navn på den nuværende Krystalgade. - *Cokes*: koks.

16

Paul Kierkegaard (1842-1915): cand.theol.; Søren k.s nevø. - *Sigurd Sanger*: en planlagt romancecyklus (se ndf., note til *Hervert Sperring*; jf. også digtet »Farvel!«, se s. 50). - *I. Takanen* (1849-1885): fi. billedhugger, arbejdede i Kbh. fra 1867, boede i pensionat sammen med JPJ; jf. *Tilskueren* 1911 s. 227. - *Diatomophyceae (...)* *Phycocromophyceae (...)* *Confervae*: hhv. kiselalger, blågrøn-alger og grøn-alger med encellede tråde.

17

R. Nielsen: Rasmus N. (1809-1884), da. professor, hos hvem JPJ 1868 tog filosofikum. - *Substantialitet*: filosofisk betegnelse for noget konstant eller varigt. - *Rudolph Schmidt* (1836-1899): da. forfatter; tilknyttet Rasmus Niensens filosofiske skole. - *Manuducteur*: giver privat undervisning i eksamenspensum for studerende. - *Michael Gjørup* (1830-1915): da. forfatter. - *Frederik G.*: if Fr. Nielsen måske tegneren Fr. Gamborg. - *Salep*: stivelsesholdigt stof, anvendes som stoppende middel. - *Specie(r)*: speciemønt = 2 rigsdaler i tiden 1813-1873.

18

Musikeren Vinding: måske den da. pianist H.A. Winding (1835-1899). - *Principal(en)*: indehaver. - *Slukefter*: dengang vinhus med lettere sangunderholdning; åbnet 1844. - *Villiam*: JPJs yngre bror. - *Erik*: if. Borup antagelig kursuskammeraten, forfatteren Erik Skram (1847-1923). - *Schleiden*: Matthias Jakob S., *Grundzüge der w.* [dvs. wissenschaftlichen] *Botanik* (1842-1843). - *Uhland(s)*: Ludwig U. (1787-1862), ty. digter; hans *Gedichte* udkom 1815. - *Poul Møllers Aphorismer*: den da. digter Poul Martin M.s (1794-1838) »Strøtanker«, nedskrevet 1819-1838. - *Philosophiens Historie*: formentlig overs. (1856) efter *Geschichte der Philosophie in Umriss* (1847) af den ty. teolog og historiker A. Schwegler (1819-1857). 263 - *Heines Briefe*: måske *Briefe von Heinrich Heine I-II* (1861). - *Olaf den Helliges Saga*: fra *Heimskringla*, Snorri Sturlusons (se n.t.s. 9) værk om de no. konger. - *Immermanns Münchhausen*: den ty. forfatter Karl L. Immermanns (1796-1840) roman *Münchhausen* (1838-1839). - *Didrik af Berns Saga*: en samling fortællinger i vestnord. prosa om den ty. sagnhelt D.a.B., dvs. østgoterkongen Theodorik (475-526). På da. findes versionen *Dværgekongen Lavrin* (se *Danske Folkebøger fra 16. og 17. Aarhundrede*. Bd. 1-14. DSL 1915-1936. Bd. VI, 1925. S. LXIV). - *Juliet and Romeo*: Shakespeares skuespil *Romeo and Juliet* (ca. 1595). - *Heibergs Critikker*: Johan Ludvig H. (1791-1860): da. forfatter og kritiker. - *Feuilleton »fra Bornholm«*: udkast hertil er bevaret i JPJs efterladte papirer. - *Ymers Hjerneskal*: if nord. mytologi dannedes himlen af urjætten Ymers hjerneskal.

19

Thorvaldsen, Bertel (1770-1844): da. billedhugger.

21

Bjørnson, Marie Stuart i Skotland: den no. forfatter Bjørnstjerne Bjørnsons (1832-1910) drama fra 1863.

22

Cain. Abel: 1. Mos. 4, 1-16.

23

engelsk Salt: afføringsmiddel. - *Pantheismen*: den opfattelse, at Gud er ét med naturen. - *par preference*: foretrukne. - *Hertz(es)* »*Dramatiske Arbejder*«: formentlig *Dramatiske Værker I-XVIII* (1854-1873) af den da. forfatter Henrik H. (1797/8-1870). - *risstærke*: et ris er 500 ark trykpapir. - *Sirius*: himlens klareste stjerne (i Den store Hund); har haft kultisk betydning siden de gamle ægyptere. - *Old*: tidsalder. - *Hades(livet)*: dødsriget i gr. mytologi.

24

Jomfru Martha (...) det ene Fornødne: Luk. 10, 38-42. - *Uden vi blive som Børn*: Luk. 18, 17. - *Niels Lyhne*: JPJs roman udkom 1880. Notatet kan ikke dateres; se evt. SV III, 302. - *Selvmessiaseringen*: at gøre sig selv til Messias. - *Johannes Døberens*: Mark. 1, 2-3 og Johs. 1, 23. - *Jesuiterne*: munkeorden stiftet 1534 af spanieren Ignatius Loyola som et led i kampen mod reformationen, bl.a. dens (og renæssancens) hævvelse af individualismen.